

Verzet interview | Zeventienjarigen ontvangen voortaan, naast de dienstplichtbrief, een enquête die hun interesse voor defensie moet wekken. De Nieuwe Vredesbeweging komt met een tegenactie.

De Nieuwe Vredesbeweging start actie tegen enquêtebrief Defensie: ‘Word geen kanonnenvoer’

NEE

Laat je niet werven voor oorlog!

NEE

Een oorlog kent geen winnaars

Zoran Bogdanovic
redactie Binnenland

‘Als je bij defensie zou willen werken, welk krijgsmachtdeel spreekt jou aan?’ Met een nieuwe enquête wil het ministerie van Defensie de belangstelling van zeventienjarigen peilen en hun interesse wekken. De brief met een QR-code die toegang geeft tot de online enquête, zal samen met de dienstplichtbrief elk jaar bij zo'n 200.000 zeventienjarigen op de deurmat vallen.

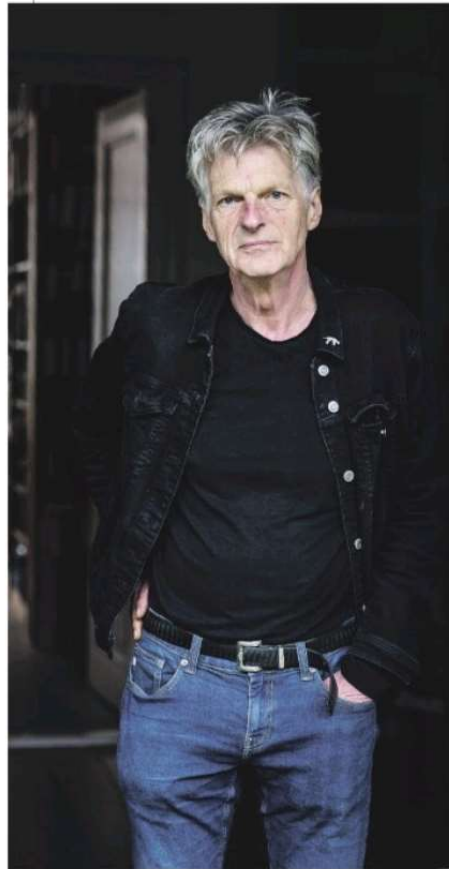
Het ministerie wil het huidige personeelsbestand vergroten van 75.000 naar 100.000 in 2030, gevolgd door een mogelijke verdubbeling naar 200.000. Met name het aantal reservisten zal stijgen. Het ministerie haalt daarbij de verslechterde veiligheidssituatie in de wereld aan en ziet Rusland als een reële dreiging voor de Nederlandse veiligheid. De opschaling, en daarmee de enquête, zouden daarom nodig zijn.

Niet iedereen kijkt daar zo naar. De Nieuwe Vredesbeweging startt dinsdag de tegenactie ‘Word geen kanonnenvoer’, waarbij zeventienjarigen gevraagd wordt om de enquêtebrief te verscheuren, of retour te sturen. Jongeren kunnen die daad posten op sociale media, met de hashtags #wordgeenkanonnenvoer en #zwemmetindeoorlogsfuik.

‘Dit is een spel van oude mannen die jonge mensen proberen te verleiden’

‘Je bent nog niet eens volwassen als je zeventien bent’, zegt Willem de Haan, woordvoerder bij De Nieuwe Vredesbeweging.

Zelf weigerde hij in 1979 de toen nog verplichte militaire dienstplicht, waarvoor hij veroordeeld werd tot acht maanden cel. Deze zomer verscheen zijn boek *Vrede als verzet*, waarin hij zijn beweegredenen uiteenzet.



Willem de Haan: ‘Wij hopen dat ook ouders hier tegen ingaan. Want zeventien jaar blijft een heel jonge leeftijd om te beslissen.’
FOTO REYER BOXEM

Defensie komt met een enquête gericht aan jongeren. Jullie keuren die af. Waarom?

‘Nou, we keuren ‘m niet af, maar we willen wel graag jonge mensen waarshuwen. Defensie is geen normaal beroep. Het gaat om een opleiding waarna je mogelijk in een oorlog belandt. Dat is vrij heftig. Je kunt een ledemaat verliezen in een oorlog, of

‘Je ziet overal gelikte reclames, maar over de gevaren wordt nauwelijks gepraat’

trauma's oplopen waar je levenslang last van zal hebben. En tegelijkertijd presenteert Defensie het als iets fantastisch. Het is ook een leuke enquête, je krijgt meteen een uitslag en er worden mogelijke carriërepaden gepresenteerd. Je ziet overal gelikte reclames, bij bushokjes en in de bioscoop, om bij defensie te gaan werken. Maar over de gevaren wordt nauwelijks gepraat.’

Jullie hopen ook dat volwassenen jongeren ontmoedigen om zich aan te sluiten bij defensie?

‘Dit is een spel van oude mannen die jonge mensen proberen te verleiden. Wij hopen dat ook ouders hier tegen ingaan en een signaal afgeven: ‘Blijf van m'n kind af!’ Want zeventien jaar blijft een heel jonge leeftijd om te beslissen of je het leger in wil. Er zijn maar drie landen in Europa waar je als zeventienjarige in dienst mag: Engeland, Duitsland en Nederland. Zelfs in Oekraïne is de leeftijd 24. Waar zijn we dan mee bezig?’

Volgens het ministerie en de Navo is een Russische dreiging reëel en moeten we onszelf beschermen.

‘Ja... Het is goed om daar over na te denken. Klopt dat eigenlijk wel? Oud-minister Jan Pronk zegt dat we ons moeten verdiepen in onze tegenstander. Waarom is die boos? We moeten ook kritisch naar de rol van de Navo kijken als het gaat om vrede en oorlog in de wereld. Als je dit alle-

maal doet, kom je bij een minder zwart-witbeeld van die dreiging.’

Toch denkt 55 procent van de Nederlanders dat Rusland binnen vijf jaar een EU-land binnenvalt, zo blijkt uit een peiling van RTL. Het idee dat we ‘de Russen’ moeten afschrikken leeft.

‘Nogmaals, dat gaat ervan uit dat een enorme dreiging is van een vijand die uit is op jouw land en jouw onderdanen. We moeten ons allereerst afvragen: Is die dreiging echt zo groot? En wie profiteert er eigenlijk van oorlogen? Dat gebeurt nog veel te weinig.’

Het klinkt alsof jullie en het ministerie een ander soort oorlog voeren. Die van het narratief.

‘Absoluut.’

Hoe willen jullie die winnen?

‘Het gaat niet om winnen of verliezen, maar om groeien. Dat zie ik al gebeuren bij het anti-oorlogsgeluid. Ik zie steeds meer mensen het narratief van militarisering in twijfel trekken. Het kan zijn dat ik een vertekend beeld heb door mijn bubbel, maar ik krijg steeds meer uitnodigingen voor lezingen en gesprekken. Ook bij kerken. En ik denk dat het anti-oorlogssentiment nog verder zal groeien. Overal wordt op bezuinigd, maar defensie krijgt 18 miljard euro per jaar extra. Ik denk dat mensen daar vraagtekens bij zullen zetten.’

In de brief waarmee Defensie-minister Ruben Brekelmans de start van de enquête toelicht, informeert hij de Kamer ook over de stappen die nodig zijn om het dienmodel en de enquête een ‘meer verplichtend karakter te geven’.

‘Nu kan je nog zeggen, ik vul die enquête wel of niet in. Als het straks verplicht wordt, dan betekent dat dat er ook sancties komen als je het niet doet. Dan wordt het spannend. Wij hopen dat mensen dan zullen volharden in de weigering, als het zo ver komt. Daar zullen we dan ook zeker voor oproepen. En die jongeren steunen.’